

01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

מזכיר

בית המשפט המחוזי בתל-אביב - יפו

בפני כב' השופט מ. טלגם, ס. נשיא

3253 - א/נ
א. מזור - א. שטיינר
משרד עורכי-דין
7 308 - 1998
נתקבל

התובעת: קלר קסטיאל

ע"י ב"כ עוה"ד אהרן רף

- נגד -

הנתבעים: 1. ביה"ח קפלן

2. קופ"ח של ההסתדרות הכללית

ע"י ב"כ עוה"ד רוטמן

צד ג': "משמר" חברה לשמירה בטחון ושירותים

ע"י ב"כ עוה"ד א. מזור

צד ד': 1. אליהו חברה לביטוח בע"מ

2. המגן חברה לביטוח בע"מ

ע"י ב"כ עוה"ד קליר

פסק-דין

תובענה זו עניינה פיצויי נזיקין בגין תאונה מיום 6.10.81. התובעת (להלן קלר) שהיתה בדרכה ממחלקת א.א.ג. למרפאת א.א.ג. בב"ח קפלן (להלן ביה"ח), החליקה ונפלה במסדרון ביה"ח, הנתבע 1. לטענת התובעת היא החליקה עקב רטיבות שעל הרצפה.

01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31**א. אחריות****1. אחריות בית חולים קפלן**

אין מחלוקת בין הצדדים שהתובעת החליקה במסדרון ביה"ח ונחבלה עקב כך. גדר המחלוקת היא הגורם להחלקה. כפי שאבהיר להלן, אני מקבל את עדותה של הנתבעת שהיא אכן החליקה ונפלה עקב היות הרצפה של הפרוזדור שבו הלכה - רטובה ומחליקה.

אין המדובר במקרה זה בהחלקה ונפילה מקריים שנגרמו עקב איבוד שיווי המשקל של התובעת. מהראיות והעדויות שהובאו בפני אני קובע שרצפת ביה"ח היתה אמנם רטובה ויתכן שאף ניקו עליה שלוליות, כפי שטוענת התובעת. נסיונו של ב"כ הנתבע להצביע על סתירות קטנות בעדויות ובראיות התביעה על מנת להוכיח שריצפת ביה"ח לא היתה רטובה אינו מתקבל. החלקה על רצפה רטובה היא סיכון אפשרי שהיה על ביה"ח לצפותו, ואינה בגדר סיכוני החיים הרגילים שאין ביה"ח חב בגינם חובת זהירות. ביה"ח עצמו וחברת משמר הכירו בכך בעצמם משהנהיגו את השימוש בשלטי אזהרה - לאחר התאונה.

לאור זאת יש לקבוע מי אחראי למצבה של הרצפה ולנזק שנגרם בעקבות ההחלקה. תכנה מספר אפשרויות:-

האפשרות הראשונה היא (שלה שטוענת התובעת) שביה"ח כבעלים בנכס בו התרחשה התאונה (מסדרון ביה"ח) אחראי לשלומם ובטיחותם של מוזמנים הנמצאים בנכס, ומאחר שהרטיבות שגרמה לתאונה היתה על הרצפה שבבעלותו ובהחזקתו - ביה"ח אחראי לנזק שנגרם לה.

האפשרות השניה (שלה שטוען ביה"ח) היא שהאחראית היא "משמר" חברה לשמירה בטחון ושירותים, שהיא חברת הנקיון שכתוצאה מעבודתה ושטיפת הרצפה על ידי עובדיה נוצרה הרטיבות שהיתה על הרצפה, והיא שאחראית לדאוג לבטיחותם של צדדים שלישיים העלולים להיפגע כתוצאה מעבודות הנקיון שהיא מבצעת.

האפשרות השלישית (שלה שטוענים הנתבעים לחילופין) היא שהאחראית לתאונה היא התובעת עצמה מאחר שהלכה בעקבים גבוהים מאוד וחצאית צמודה, הלכה במהירות או אולי אף רצה כיוון שאיחרה לפגישה, ועל כן - החליקה. לטענתם, רשלנותה התורמת של התובעת משיתה עליה את מלוא האחריות לנזק.

נראה לי שהאחראי הישיר לנזק הוא ביה"ח. אמנם, הפסיקה קבעה במקרים מסויימים בעבר שנפילה והחלקה הם חלק מסיכוני החיים הרגילים ועל כן אין עצם אירועם מעיד על רשלנות (ע"א 145/80 ועקבין נ' המועצה המקומית בית שמש ואח', פ"ד לז (1) 113, 126), אך במה דברים אמורים? כשהנתבע לא

01 יצר סכנה שאינה רגילה או הרשה קיום מקור סכנה כזה, וכאשר מבקשים לקבוע חבות מעצם החזקת
02 המקום. ההבחנה בין סיכון "רגיל" לסיכון "שאינו רגיל" משתנה מענין לענין על פי נסיבותיו.
03 השופט ד' לוין, בע"א 741/83, גוריון ואח' נ' גבריאלי וערעור שכנגד, פ"ד ל"ט (4) 266, 271, קובע (לענין
04 אחריות מעביד, אך העקרון ישים גם למקרה דנן):-

05
06 **"אמנם, אין לדרוש ממנו לנקוט אמצעים כה מרחיקי לכת, שימנעו לחלוטין כל סיכון אפשרי**
07 **ותיאורטי, שאינו עולה על הדעת, אך בכל זאת עלול להתהוות. אולם חובה עליו לנקוט אותם**
08 **האמצעים, שימנעו מהעובד סיכונים אפשריים, ושסביר להניח שללא האמצעים שיינקטו**
09 **עלולים הסיכונים לגרום לתאונה."**

10 המדיניות המשפטית הרצויה לדעתי היא שבית חולים ינקוט משנה זהירות בהבטחת שלומם של מבקריו,
11 ויהיה אחראי לנזיקהם במידה שלא יעשה כן. שהרי מכורח המציאות בבית חולים נוהגים לבקר אנשים
12 חולים ומוגבלים, שהם בהכרח פגיעים יותר מאוכלוסיה רגילה. כך לדוגמה, אנשים נכים עלולים להחליק
13 בקלות רבה יותר על רצפה רטובה. מאחר שעל בית חולים מוטלת החובה להבטיח גם את שלומם של חולים
14 מוגבלים אלו, עליו להקפיד הקפדה יתרה על מנת למנוע סיכונים אפשריים.

15
16 **עוולת הרשלנות - ביה"ח חב כאמור חובת זהירות מושגית למבקריו, והוא חב גם חובת זהירות קונקרטית**
17 **לתובעת שהיתה מוזמנת למחלקה והחליקה על רצפת ביה"ח שהיתה רטובה.**
18 **ביה"ח הפר חובת זהירות זו בכך שלא דאג לשלומם ולבטיחותם של אותם המבקרים. מסירת עבודת הנקיון**
19 **לחברה קבלנית אינה מאיינת את חובת הזהירות המוטלת על ביה"ח אלא מטילה חובת זהירות נוספת גם על**
20 **חברת המשמר. ביה"ח עשוי היה לצאת ידי חובה אילו פיקח כראוי על נקיטת אמצעי זהירות ועל נוהלי**
21 **האתראה והניקוי של המשמר - אך הראיות אינן מעידות על כך.**
22 **ביחס לאמצעי הזהירות בהם היו צריכים לנקוט הנתבעים, ההלכה היא כי:-**

23 **"חובתו של המזיק היא לנקוט אמצעי זהירות סבירים, ואחריותו מתגבשת, רק אם לא נקט**
24 **אמצעים אלה. סבירותם של אמצעי הזהירות נקבעת על-פי אמות מידה אובייקטיביות,**
25 **המגולמות באמירה, כי על המזיק לנהוג, כפי שאדם סביר היה נוהג בנסיבות העניין. אדם**
26 **סביר זה אינו אלא בית המשפט, אשר צריך לקבוע את רמת הזהירות הראויה. רמת זהירות**
27 **זו נקבעת על-פי שיקולים של מדיניות משפטית" (שם בע"א 145/80).**

28 **"אמות המידה לקביעת המדיניות המשפטית הראויה בעניין זה מבוססות על שיקול רמת**
29 **הסיכון כנגד עלות אמצעי הזהירות, בהתחשב בערך החברתי של הפעילות שבגינה נוצר**
30 **הסיכון. כלומר, הגורמים שיש לשקול הם: ההסתברות להתממשות הסיכון; גובה הנזק**

01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

הצפוי; עלות האמצעים בזמן ובמאמץ למניעת הנזק; האינטרס הציבורי בפעילות יוצרת הסיכון" (ע"א 3124/90 מאיר סבג נ' אמסלם, פ"ד מט (1) 102).

הנחת שלטי אזהרה או גידור השטח הרטוב הם אמצעי זהירות יעיל שעלותו נמוכה במיוחד לאור הנזק הצפוי מהחלקה או נפילה. כאמור, סבירות השימוש בשלטי אזהרה מוכחת מכך שלאחר התאונה החל ביה"ח לדאוג לכך שהמנקים יניחו בפני המתקרבים לאיזור שנמצא בניקוי שלטי אזהרה כפי שהיה צריך לעשות עובר לתאונה. נסיון ביה"ח לטעון שלא ניתן היה לגדר את השטח מאחר שיש חובה להשאיר מעבר פתוח - אינו משכנע בעיני, וברור שלו היו חושבים על כך לפני לתאונה היו מוצאים בביה"ח פתרון מתאים להזהיר את המבקרים מפני סכנת החלקה, או למנוע את מעברם באיזור הנמצא בתהליך שטיפה.

2. אשם תורם

שניים הם המבחנים העיקריים שנקבעו בפסיקה לבחינת האשם התורם מצד התובע:-

- א. **מבחן האדם הסביר** - היינו אם אדם סביר היה נזהר יותר.
- ב. **מבחן חלוקת האשמה** - תוך הגחה, שכית המשפט ימצא, כי היתה התרשלות מסויימת מצד הניזוק, ישקול בית המשפט את מעשי הרשלנות של המזיק והניזוק, בהצבתם זה מול זה, כדי להעריך את מידתם ומשקלם של מעשיו ומחזליו של כל צד, בקשר לתוצאה המזיקה (ראה לענין זה ע"א 542/87 קופת אשראי וחסכון אגודה הדדית בע"מ נ' מוצטפא בן אחמד, פ"ד מד (1) 422, 438, ע"א 4092/92 עירית תל אביב נ' עזבון המנוחה לטרה, פ"ד נ (1) 754). לא מצאתי בתובענה אשם תורם ואין מקום לחלוקת אשמה בינה לנתבעים.

הנתבעים מייחסים לתובעת רשלנות תורמת בשל שלוש סיבות:-

1. התובעת מיהרה לפגישה ולכן הלכה במהירות או אף רצה כשהיא לבושה חצאית צרה ונועלת נעלי עקב גבוהות שהקשו על יציבותה.
2. התובעת הבחינה או יכולה היתה להבחין שהרצפה רטובה, ולמרות זאת בחרה להסתכן וללכת על הרצפה הרטובה.
3. התובעת סבלה מבעיות אוזניים כרוניות, וסביר להניח שעקב כך היא סבלה מבעיות שיווי משקל (מרכזו שיווי המשקל נמצא באזניים), והתרשלה בכך שחרף בעיותיה התלבשה והלכה כפי שנהגה.

איני מקבל את טענות הנתבעים. לא הוכח לי שהתובעת הלכה מהר או רצה עובר לנפילתה. ועוד, הנתבעים לא הוכיחו קשר בין לבושה והליכתה של התובעת להחלקה גם אילו היה באלה סיכון כלשהו, ושלו היתה התובעת נוהגת אחרת לא היתה מחליקה. ברור שניתן להחליק על רצפה רטובה גם ללא חצאית צרה ונעלי

01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

ערב גבוהות. התובעת העידה והתרשמתי מהופעתה שלכוש כזה ונעליים כאלה הם לבושה הרגיל וכי היא מורגלת בהם והליכתה בהם יציבה. ריצתה של התובעת אינה אלא תמונה רצויה לנתבעים - כשבפועל אין שמץ ראייה לריצה כזו.

קבלת טענת הנתבעים חוביל לתוצאה אבסורדית - בעצם מבקשים הנתבעים מבית המשפט לקבוע שכל מי שמתלבשת בחצאית צמודה ונעלי ערב גבוהות היא רשלנית ואינה זכאית לפיצוי אם תחליק ותפגע.

ועוד, אם אכן סבלה התובעת מבעיות שיווי משקל, כפי שטוענים הנתבעים (ללא כל בסיס ראייתי שהוא), הרי חל בדיני נזיקין כלל "הגולגולת הדקה", ומגבלות התובעת, אם היתה קיימת, אינה מהווה פטור כלשהו לנתבעים מלפצותה. כפי שקבע כב' השופט אלון בע"א 785/80 עירית פתח תקווה נ' מרדכי צרפתי, פ"ד לח (3) 39:

"עקרון הגולגולת הדקה משמעותו שכאשר נגרם מעשה נזק, אחראי המזיק על שיעור הנזק שנגרם כתוצאה ממעשה הנזק, אף אם שיעור זה עולה במידתו על מה שהיה צפוי מראש, וזאת כתוצאה מ'גולגלתו הדקה' של הנזוק".

בית החולים אמור מטיבו לזמן לחדריו גם אנשים הלבושים כמו התובעת וגם חולים - וכלפי כל אלה הוא חב חובת זהירות שלא לחשוף אותם לסכנת החלקה.

איני סבור שהאדם הסביר היה נוהג באופן שונה משנהגה התובעת ועל כן איני מקבל את טענת האשם התורם.

3. אחריות חברת משמר

אחריות נזיקית -
חברת משמר גם היא חבה חובת זהירות כלפי הנמצאים ברשות בשטח בו היא עובדת. סעיף 35 לפקודת הנזיקין קובע:-

"...שבמשלה יד פלוני לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלה יד היה משתמש או נקט באותן נסיבות - הרי זו התרשלות".

חברת משמר שהיא חברה מקצועית המתמחה בתחום הנקיון, התרשלה והפרה את חובת הזהירות המוטלת עליה בכך שלא השתמשה במיומנות סבירה בנקיון ביה"ח. קבעתי לעיל שביה"ח הפר את חובת הזהירות המוטלת עליו, מקל וחומר שחברת משמר, שעקב מומחיותה ונסיונה חייבת להכיר את הסיכונים הכרוכים בעבודתה ואת האמצעים למנוע אותם סיכונים - התרשלה באי נקיטת אותם אמצעים.

אחריות חוזית -

סעיף 25 (א) להסכם מיום 1.1.75 בין ביה"ח לחברת המשמר (להלן **ההסכם**) קובע כי:-
"הקבלן אחראי כלפי צד שלישי לנזקים שייגרמו בקשר עם עבודות עובדיו, עוזריו או שליחיו, ואם צד א' (נתבעים 1 ו-2 - מ.ט.) יחוייב על ידי בית המשפט לשלם לצד שלישי כלשהו על פי עילת תביעה מבוססת על דיני הנזיקין, יהיה הקבלן חייב בפיצוי מלא, של צד א' לרבות כל ההוצאות וההפסדים שייגרמו לו בקשר למקרה."

במקרה דנן, קבעתי שהתובעת החליקה על רצפה רטובה. אין אני נכנס לבירור השאלה אילו חומרי ניקוי הכילו מי השטיפה, די ברטיבות עצמה כדי לגרום להחלקה. אף שסביר שעל מנת להביא רצפה לכלל נקיון - משתמשים בחומרי הברקה וניקוי כלשהם. מהעדויות והראיות שהוצגו בפני המסקנה היא שהגורם הסביר לרטיבות הרצפה הוא שהיא נשטפה על ידי עובדי חברת משמר בסמוך לפני החלקת התובעת. אינני מקבל את הטענה שמאחר שהמנהלים מטעם משמר הורו לעובדיהם שלא לאפשר היקוות שלוליות בשעת הניקוי ושטיפת רצפות - ושיש בכך ראייה שקיימו נוהל מתאים כאמצעי למניעת סכנה. אני מקבל את עדות התובעת שרטיבות שגרמה להחלקתה אכן היתה בפועל.

אני קובע שההחלטה היתה תוצאה ישירה מאותה שטיפה. לפי סעיף 25(א) להסכם מוטלת על חברת משמר חובת שיפוי חוזית מלאה במקרה דנן, ועליה לשפות את הנתבעים 1 ו-2 בשעור מלוא התשלומים בהם יחוייבו בפסק הדין. כך גם נקבע, ביחס לאותו הסכם, בפסקי הדין בעניינים דומים שצורפו לסיכומי הנתבעים (ת.א. 15216/89 משולם הילמן ואח' נ' קופת חולים של ההסתדרות הכללית, ע"א 1487/93 משמר חברה לשמירה בטחון ושירותים בע"מ נ' קופת חולים של ההסתדרות הכללית). לאור סעיף שיפוי זה, אין רלוונטיות לשאלת חלוקת האחריות בין ביה"ח ובין חברת משמר.

4. אחריות מבטחי משמר - צדי ד'

לטענת חברת משמר, אליהו חברה לביטוח בע"מ והמגן חברה לביטוח בע"מ (להלן **המבטחים**) התחייבו בפוליסה ביטוח אחריות מס' 1/75000288/1 מיום 1.4.81 (מוצג נד/1) לשפות את חברת משמר מכוח היותה מבוטחת.

התיישנות -

סעיף 70 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א - 1981 קובע כי בביטוח אחריות - התביעה לתגמולי ביטוח אינה מתיישנת כל עוד לא התיישנה תביעת הצד השלישי נגד המבוטח. במילים אחרות, המבוטח יכול להגיש תביעתו נגד המבוטח תוך 7 שנים מיום שנודע לו על עילת התביעה. בהקשר זה נקבע בע"א 3812/91 ג'רייס ברבארה נ' "אריה", פ"ד מח (3) 441:

01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

"מסעיף 65 עולה, שמרוץ ההתיישנות של תביעת המבוטח נגד המבטח בביטוח אחריות מתחיל עם הולד עילת התביעה של הצד השלישי כנגד המבוטח. מכיוון שהמבוטח צפוי להתבע על ידי הצד השלישי במשך כל תקופת ההתיישנות החלה על תביעת הצד השלישי נגדו, וארכה של זו במקרה הרגיל הוא שבע שנים, בא סעיף 70 וקובע לגבי ביטוח אחריות חריג לתקופת ההתיישנות הרגילה בת שלוש השנים של תביעת מבוטח נגד המבטח".

אין חולק שהודעת צד ג' הגיעה לחברת משמר ביום עוד ביום 7.7.88 ושהיא המציאה את הודעת צד ד' למבטחים רק ביום 12.5.96 - דהיינו, כ- 8 שנים מאוחר יותר. לאור סעיף 70 לחוק חוזה הביטוח ולאור הוראות חוק ההתיישנות, תביעתה של חברת משמר נגד המבטחים התיישנה בטרם הוגשה. הפרשנות שמנסה חברת משמר לתת לסעיף 70 לחוק חוזה הביטוח היא שגויה ומוכילה לתוצאה אבסורדית. לגישתה, תביעת מבוטח נגד מבטחו תישן רק כעבור שבע שנים מיום החיוב בפיצויים (מועד מתן פסק הדין), ברור שזו לא היתה כוונת המחוקק בסעיף 70 הנ"ל, ולא יתכן שהמבטח לא יוכל להתגונן בתיק העיקרי ויקבל ידיעה על תביעה לאחר שניתן פסק דין סופי באותו ענין. מאחר וקבעתי שתביעת משמר התיישנה, אין מקום לבחון את שאלת תוקף הפוליסה (שלא הוצגה כלל בפני בית המשפט) ושאלת פגיעתה.

ב. גובה הנזק

1. שיעור הנכות הרפואית

התובעת נפגעה פגיעה חמורה, למעלה מהצפוי לכאורה מן הנפילה בעקבות החלקה מצויה - ונותרה לה מגבלת נכות קשה ברגלה. בפני שלוש חוות דעת שונות בענין שיעור הנכות הרפואית: ד"ר פטיש מטעם התובעת קובע ששיעור הנכות הוא 73%, פרופ' אנג'ל מטעם הנתבעים קובע ששיעור הנכות הוא 25%, ואילו פרופ' נרובאי מטעם בית המשפט קובע 37% נכות לצמיתות. הפערים בין חוות הדעת הם גדולים אך ברור שההסתבכות במצבה גדולה והפגיעה אינה קלה. נראה לי לקבל את חוות הדעת של פרופ' נרובאי שמונה על ידי בית המשפט שקובע את הנכות הרפואית של התובעת בשיעור 37% לצמיתות - 30% לצמיתות בגין הנכות התפקודית ברגלה לפי תקנה 35(1) לתקנות המוסד לביטוח לאומי ו- 10% בגין הנכות האסטטית לפי תקנה 75(1) ב'. בנוסף קבע המומחה שלהערכתו כעבור 10 שנים (מיום 8.2.96) תעלה נכותה של התובעת בעוד 10% בגלל התדרדרות המישתל ואז נכותה הרפואית המשוקללת תעמוד על 43.6%.

2. שיעור הנכות התפקודית

כידוע אין בית המשפט מוגבל בבואו לקבוע את שיעור הנכות התפקודית על ידי שיעור הנכות הרפואית (ע"א 516/86 אררט נ' אזולאי, פ"ד מ (4) 690).

נראה לי שבמקרה דנן יש לקבוע את הנכות התפקודית בשיעור 35%. אמנם, סמוך לאחר הניתוח היתה התובעת מוגבלת יותר ונזקקה לעזרה. אולם, לאחר שהתאוששה התובעת מן הניתוחים שעברה, השתפר תפקוד הרגל - כפי שעולה מן הראיות. התובעת כיום יכולה להתהלך למרות הכאבים לאחר עמידה או ישיבה ממושכת, וקביעת הגבלה תפקודית בשיעור האמור, לגבי אישה בגילה ובמידת תעסוקתה - נראית לי הולמת.

3. הפסד השתכרות**הפסד השתכרות לעבר -**

אני מקבל את גרסת התובעת שעבדה מספר חודשים עובר לתאונה בבוטיק "את ואני" באשדוד. מאידך, קשה להתעלם מהעובדה שהתובעת לא הביאה כל ראיה לגובה השתכרותה בבוטיק (תלושי משכורת, הפקדות שיקים, דיווחים למס הכנסה וכו') או למשך עבודתה. מעבר לכך, גם לגרסת התובעת היא לא עבדה, לפני עבודתה בבוטיק, בעבודה היכולה להעיד על יכולת השתכרות כלשהי.

התובעת מעידה שמשכורתה בבוטיק לפי הערכתה האישית, בהתאם למשכורות דומות היום עמדה על כ- 1,400 ש"ח (בערכים של אוגוסט 97). אף על פי כן האמנתי לה שהיתה עובדת ומכניסה סכומים מועטים לקופת המשפחה כפי שהעידה, אף שלא שמרה על ראיות.

מאחר שקשה לי להעריך את אבדן השתכרותה האמיתי של התובעת לאחר התאונה, ומאחר שגם אחרי התאונה העידה התובעת שעבדה בעבודות שונות הקשורות לתחום הקוסמטיקה (עמ' 37 לפרוטוקול) אך לא הביאה כל פירוט לגבי גובה השתכרותה (שיש לנכותו מאובדן ההכנסה) - לאור נכותה התפקודית של התובעת בשיעור 35%, למשך תקופה של 17 שנה אני אומד את הפסד השתכרותה של התובעת בעבר בממוצע של 500 ש"ח לחודש ובסך כולל של 100,000 ש"ח המעוגל.

הפסד השתכרות לעתיד -

התובעת כיום בת 56 (נולדה בשנת 42) כלומר היא יכלה לעבוד עוד 9 שנות עבודה. אובדן השתכרותה בחישוב לפי 1,500 ש"ח בחודש (1,400 ש"ח משוערך למועד מתן פסק הדין) ולפי נכות תפקודית בסך 35% עומד על 46,400 ש"ח (החישוב מצורף כמוצג במ/1)

4. עזרת הזולת**עזרת הזולת לעבר -**

אני סבור שהעזרה שדרשה התובעת (בממוצע פעמיים בשבוע) היא סבירה בהחלט לאור מצבה של התובעת ונכותה. אשר על כן, אני מקבל את בקשת התובעת וקובע את סכום הפיצוי בגין עזרת הזולת לעבר (עד מועד הגשת הסיכומים, בצירוף הצמדה וריבית על מחצית התקופה) בסך **111,000 ש"ח**.

פיצוי עבור עזרת המשפחה -

כאמור, העזרה החיצונית שקבלה התובעת (כפי שפורטה בסיכומיה) סבירה בעיני ומספקת לאור מצבה, ותואמת להערכתי את מה שנזקקה לו. התובעת גם לא הביאה כל הוכחה כלשהי שאכן קבלה בפועל את כל העזרה שדרשה, ויתכן שחלק מהעזרה שהתובעת נזקקה לה, ופוצתה בגינה, ניתנה בפועל על ידי בני המשפחה ללא תמורה ולא על ידי עזרה חיצונית. על כן, איני סבור שהיא זכאית לפיצוי נוסף בגין עזרת משפחה באותה תקופה.

הפסד השתכרות הבעל -

סביר להניח שבעקבות התאונות שארעו לאשתו ולבנו במקביל, סבל הבעל אובדן השתכרות כלשהו. השאלה היא מהו החלק היחסי של תאונת התובעת באובדן ההשתכרות של בעלה, והאם במסגרת הפיצויים שקיבל הבן לא פוצה כבר האב על אובדן השתכרותו באותה תקופה.

נקודת המוצא בדיני נזקין היא שאין הניזוק זכאי לכפל פיצוי בגין אותו נזק. אם האב כבר קיבל פיצוי בגין אובדן השתכרות במסגרת תביעת הפיצויים של בנו אין הוא זכאי לפיצוי נוסף. כמו כן, כפי שקבעתי להלן, הפיצוי בגין עזרת הזולת אותו דרשה התובעת, הוא הפיצוי הסביר והמספיק לאור העזרה לה היתה זקוקה. על כן, התובעת אינה זכאית גם לפיצוי בגין אובדן השתכרות לבעלה ביחס לאותה התקופה.

עזרת הזולת לעתיד -

אני מקבל את דרישות התובעת גם ביחס לראש נזק זה, פיצוי בגין 8 שעות שבועיות של עזרה (960 ש"ח לחודש) הוא סביר בעיני לאור מצבה של התובעת. על כן, הפיצוי בגין עזרת הזולת לעתיד, ממועד הגשת סיכומי התובעת ועד תום תוחלת חייה של התובעת, עומד על סך **210,000 ש"ח** (החישוב מצורף כמוצג בנ/2).

01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31ניידות

איני סבור שהתובעת שנכחה הרפואית היא בשיעור של כ- 40% ונכחה התפקודית היא בשיעור של כ- 35%, זכאית לפיצוי שיאפשר רכישת מכונית. למרות הפגיעה התובעת ניידת ומתהלכת על רגליה, כפי שצולמה, באופן חופשי. מאידך, התובעת אכן נפגעה פגיעה ניכרת ברגלה, ונשארו לה אחוזי נכות ברגלה לצמיתות, ועל כן היא זכאית לפיצוי שיקל עליה את התנועה.

פיצוי בגין ניידות לעבר - התובעת העידה שההוצאה השבועית שלה בגין מוניות היא בסך 160 ש"ח, ואני מקבל את עדותה בענין זה. סך הפיצוי בגין ניידות לעבר ממועד התאונה ועד מועד פסק הדין (203 חודשים) הוא 32,500 ש"ח ובצירוף ריבית בגין מחצית התקופה - סה"כ 50,000 ש"ח.

פיצוי בגין ניידות לעתיד - סכום ההוצאה החודשי של התובעת (160 ש"ח) מחושב ממועד מתן פסק הדין ועד תום תוחלת חייה של התובעת הוא 35,000 ש"ח (החישוב מצורף כמוצג במ/ 3).

הוצאות רפואיות

איני מקבל את טענת הנתבעים על כך שההוצאות הרפואיות כלולות בסל הבריאות, ועל כן התובעת אינה זכאית לפיצוי בגינן. ההלכה היא שנטל ההוכחה על כך שהוצאות ושירותים רפואיים כלולים בסל הבריאות מוטלת על כתפי הנתבעים, והנתבעים לא הביאו כל הוכחה על כך שההוצאות הרפואיות בגין ניתוחים בעתיד אכן כלולות בסל הבריאות, ועליהם לפצות את התובעת בגין ראש נזק זה. בנוסף, כפי שפסקתי לאחרונה בת.א. 1020/95 יוסף אפללו נ' כלל חברה לביטוח ואח', (טרם פורסם) במקרה בו יש ספק אם הוצאות רפואיות מסוימות כלולות בסל הבריאות פועל הספק לטובת הנפגע ובית המשפט יאמוד ויקבע פיצוי גם בגין הוצאות אלו.

הפיצוי בגין הניתוחים בעתיד, לפי חוות דעתו של פרופ' נרובאי (במ/ 4), הוא בסך \$28,000 משוערך למועד מתן פסק הדין 100,000 ש"ח.

כאב וסבל

בהתייחס לכאב והסבל שנגרמו לתובעת, אני קובע את גובה הפיצוי, על פי **כפל הפיצוי** לו היתה זכאית התובעת לפי חוק פיצויים לתאונות דרכים, בסך 265,000 ש"ח (החישוב מצורף כמוצג בממ/ 4). אחוזי הנכות חושבו לפי 40% - שהם הממוצע בין 37% שקבע פרופ' נרובאי לתובעת לצמיתות לאחר התאונה, ובין 43.6% שקבע פרופ' נרובאי שזוהו שיעור הנכות כעבור כעשר שנים מהתאונה.

01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

הוצאות מיוחדות

איני סבור שהתובעת זכאית לפיצוי בגין כל האביזרים שרכשה (מוצגים ת/9). כך לדוגמא, היא אינה זכאית לפיצוי בגין רכישת מייבש כביסה כאשר קבעתי שהיא זכאית לפיצוי בגין העסקת עוזרת 8 שעות שבועיות. כמו כן, אינה זכאית לפיצוי בגין הקביים שכן מהקבלה שצרפה התובעת עולה כי הקביים רק הושאלו לה מארגון יד שרה והתשלום ניתן רק כפקדון. התובעת זכאית לפיצוי בגין רכישת הגבהה לאסלה, קביים מבית חולים קפלן, כסא מיוחד למקלחת וגרביים אלסטיות. סך כל ההוצאות משוערך למועד מתן פסק הדין הוא 845 ש"ח. הוצגו קבלות על סך 845 ש"ח ונראה לי פיצוי באמדנה כוללת של 1,500 ש"ח.

01
02
03
04
05
06
07
08
09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31סיכום

להלן סיכום סכום הפיצויים:-

סוג הנזק	גובה הפיצוי
אובדן השתכרות לעבר	100,000 ש"ח
אובדן השתכרות לעתיד	46,400 ש"ח
עזרת הזולת לעבר	111,000 ש"ח
עזרת הזולת לעתיד	210,000 ש"ח
ניידות לעבר	50,000 ש"ח
ניידות לעתיד	35,000 ש"ח
הוצאות רפואיות	100,000 ש"ח
כאב וסבל	265,000 ש"ח
הוצאות מיוחדות	1,500 ש"ח
סה"כ	918,900 ש"ח

סך כל הפיצוי הנפסק לתובע הוא בסך **920,000 ש"ח** במעוגל. ועל הסכום יחולו ריבית והפרשי הצמדה ממסירת פסק הדין ועד התשלום בפועל.

הנתבעות וצד ג' ישלמו לתובעת הוצאות המשפט ושכר טרחת עורכי דין בסך **120,000 ש"ח** בצירוף מע"מ, ריבית והפרשי הצמדה.

ניתן היום 03.09.98 בלישכה בהעדר הצדדים.

_____
(-)
מ. טלגם - שופט, סגן נשיא

בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
נבדק ע"י מפקח
למקור
נממנה
התמנת הבודק

Document10